

Andra roten, tomt 123

Kvarteret ???

Kungsgatan, norra sidan mellan

Ekelundsgatan och Magasinsgatan

2.123 & 3/18 2.124 Kungsgatan 28

Gustavi tomtöreslängd: *Överste Drakenberg*

4 tomter 1670–72, *Jürgen von Holten* 3 tomter 1673–74, *Olof Torsson* 1 tomt 1672–81. *Doktor Stallhoff* 1675–76 3 tomter, *Stadsmajoren* 1677–81 3 tomter Se 2.124.

Olof Torsson svärdfejare måste 1671 avträda sin gamla tomt på Kyrkogatan (3.26) till regementskrivare *Olof Jönsson Friis*. Den 26.6.1671 meddelades i rätten, att Olof Torsson hade köpbrev på en annan tomt belägen under Ekeskogen. Den 26.8.1672 anhängiggjorde skulten Anders Bengtsson Lomb ett mål mot Olof Torsson, som är kännetecknande både som tidsbild och för den oregerlige Olof Torsson. *Torsten Järndragares* hustru hade berättat, att bonden Henrik Andersson från Askims härad kom gående på gatan och när ”Olof svärdfejare fick se honom sade han till sonen sin: ’Där går den skälmen, som jag är skyldig’ och ehuru väl bonden honom intet tilltalte, gick Olof efter, brukade mund och slog honom och som en soldat kom till och såg det övervåld, som han på bonden brukade, slog han Olof Toresson i rännstenen”. Enligt bonden Henrik Andersson hade Olof sprungit efter honom och överfallit honom på gatan av den orsak att han, Olof, var skyldig honom pengar. Det hjälpte inte att bonden sade sig inte vilja kräva dessa pengar utan Olof kunde gärna ge dem åt de fattiga, bara bonden fick vara i fred. Olof slog honom i alla fall och hade också sin son med sig, som drog Henrik Andersson i håret. Då tog Henrik Andersson sin till flykt in på en gård i hopp om att Olof Torsson skulle gå bort därifrån, och att han sedan skulle kunna få gå ofredad. Men under tiden hade Olof lyckats övertala soldater, som hade vakt vid Gamle Port, att ställa sig för dörren. Dessa hindrade Henrik att komma därifrån. Sonen Tore kom sedan från torget. Högvakten tog bonden och förde honom till Corps de Guardet på torget, varifrån han omsider släpptes.

Inom parentes sagt hade bonden ett helt annat ärende i Göteborg än att kräva Olof på pengar. Ett par dagar efter ovan relaterade händelse besvärade sig bonden i rätten över en i staden boende bråcksnidare. Denne hade emottagit pengar av bonden och lovat att bota bondens halvårsgamla harmynta dotter. Bråcksnidaren hade skurit henne två gånger och det hade inte hjälpt. Nu var fadern rädd att barnet blivit fördärvat. Han begärde nu, att bråcksnidaren, innan han fick resa bort, skulle återställa henne som hon var före behandlingen. Bråcksnidaren förklarade, att han var en ärlig mästare i konsten och att han hade behandlat flickan rätt. Felet var att flickans mor inte hade skött såret rätt. Hon hade inte som bråcksnidaren befallt, vaktat barnet, utan låtit det ha händerna fria och riva av förbandet. Han trodde dock, att barnet skulle bli friskt inom sex veckors tid.

Burggrevens fullmäktige Nils Jacobsson klagade den 13 juni 1676 över att några gossar hade under gudstjänsttid kastat sten genom burggrevens fönster. *Herman guldsmed* och hans son vittnade då om att det var Olof svärdfejares son, som kastat sten, och rätten bestämde, att pojken ”må sitt förseende avbedia”.

Hösten 1688 var svärdfejaren Olof Toresson död och änkan och hennes styvbarn, en son Tore Olofsson och två döttrar, möttes inför rätten angående arvet. Problemet var detta: modern till sonen och de två döttrarna hade för många år sedan rest bort från staden och sin man Oluf Toresson medförande sina döttrar och icke kommit igen under mannens livstid. Döttrarna hade hon ensam uppföstrat. Nu ansåg styvmodern och sonen, som stannat kvar och hjälpt sin far i verkstaden och uppehållit huset, att styvdöttrarna genom avvikandet hade förlorat sin arvsrätt efter fadern. Men rätten fann, att dessa i äkta säng födda döttrars arvsrätt inte kunde förloras genom moderns bortrymmande utan såväl styvdöttrarna som styvsonen ärvde efter lag ”barn som barn”. Styvsonen Tore Olofsson hade av fadern utlovats gesällön och tilldömdes ”av oskipto” åtnjuta 20 rdr courrant. En av döttrarna *Britta*, var 1690 gift med *Oluf Larsson*, den andra, som var död, hade varit gift med skräddaren *Nicolaus Bostedt* i Landskrona. När Bostedt för sin dotter *Sophia Dorotheas* räkning krävde arv efter hennes sal morfader meddelade rätten den 5.9.1690, att även morbrodern *svärdfejaren Tore Olofsson* var död. ”Han ägde efter sin faders död eller i sitt äktenskap aldrig någon hälsodag, varför hans villkor blevo så försvagade, att han avled i fattigdom.” Hans hustru hade i början av 1690 ingått ett nytt äktenskap förmodligen med den mästare *Johan svärdfejare*, som 1696 ägde gården. Enligt förlikning skulle hon till sin avlidne mans arvingar utge hans kläder och 16 d smt i reda penningar. Den 24.9.1696 beviljades svärdfejaren Olof Torssons barn rätt att sinsemellan dela sin andre broders *Lars Olofssons* fädernearv. Lars Olofsson hade i många år varit borta från staden.

Johan svärdfejares ”hus under ekeskogen” uppbjöds den 25.9.1699 för skuld till staden och andra kreditorer.

Tullbesökaren Erik Wik(e)lund

som 1699 till hospitalet pantsatte sin ograverade gård på Kungsgatan intill mästare Bergstens gård, ägde gården 1705 men begravdes D 30.12.1705. Visitörens änka gifte om sig med

sjötullsbesökare Jon Olofsson,

som förblev ägare av 2.123 till sin död: Han var kanske den besökare, som begravdes D 23.3.1740. 1715 värderades tomten till 100. huset till 160 och lösöret till 20 d smt. I familjen bodde 1717 sjuka *jungfrun Märta Nordan* och *pigan Britta Lund* (utan tjänst). Som hyresgäster hade Jon Olofsson 1734 *kammakare Anders Westman* och *knivsmiden Hans Åkerman*. Vid bo-uppteckningen den 2.4.1747 efter hans senare hustru *Helena Mattesdotter* (med vilken han var gift före 1717) sades han ha avlidit för tre och ett halvt år sedan och bl.a. efterlämnat ”hus med svale” på Kungsgatan under Ekeskogen, värt 530 d smt. Gården övertogs av

Erik Wik(e)lunds son

skomakaren Carl Wikelund.

som i gengäld ålades att betala alla skulder efter styvfadern sjötullsbesökare Jon Olofsson och hans senare hustru Helena Mattsdotter och lämna halvsystemen *Catarina Jönsdotter* 160 d smt och alla lösören. Han var gift med *Erik Lindroths änka Brita*. Makarna sålde för 1 500 d smt 19.1.1761 kort före Carl Wikelunds död gården på Kungsgatan till mågen

snickareåldermannen Jonas Cederquist

(gift Wikelunds dotter *Christina*) med bibehållen nyttjanderätt för Wikelund av alla underrum och en kammare i överrummen. Wikelunds halvsystem *Catarina Jönsdotter* skulle så länge hon levde ogift förbehållas ett rum i övervåningen. Svåger *klädesvävare Haupt*. Cederquist fick bur-

skap 20.9.1751 efter 16 års gesällvandring, därav 14 år utrikes. Se även 1.31 och 2.49. 1775 var Cederquist ägare men

skräddaremästare Bengt Bergman (burskap 19.7.1771, bodde 1790 4.12, Värnamo) sålde den 24.1.1777 (uppbud 3.2.1777) gården för 633 rdr 16 skill specie. till

svärdfejaren mäster Carl Laurent Lundeberg (*Lunderberg. burskap 6.6.1777*)

som 1801 kallas f.d. svärdfejare. Hustru *Sara*. Säljuppbud för 2.123 den 3.9.1804.

1807: *Guldsmed Anders Risén*. Sedan han 1804 köpt gården, brann huset, varför han byggde ett nytt tvåvånings stenhus, som han sålde till *handlanden Axel Emanuel Borgenström* den 11.11.1815.